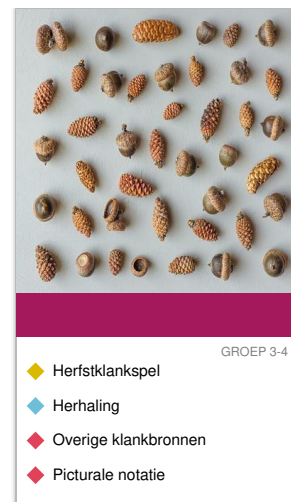

Herfstklankspel

De herfst zit vol geluiden! Druppelende regen, waaiende wind, knabbelende eekhoorntjes. De leerlingen maken kennis met materialen uit de natuur, die ze kunnen inzetten om muziek mee te maken.

Opdracht: Maak muziek en speel een klankspel met materialen uit de natuur.

Doelen

- Met deze les kun je aansluiten bij **kerndoelen 40 en 54**. De leerlingen leren over planten en de seizoenen en zij leren in een betekenisvolle context muziek, spel en beweging te gebruiken om het thema te verkennen.
- De leerling weet wat herhaling in de muziek is. De leerling kan herhaling herkennen en uitvoeren in de muziek.
- De leerling experimenteert met diverse klankbronnen, klankkleuren en mogelijkheden om ze te bespelen.
- De leerling kan geluiden/klanken van verschillende klankbronnen picturaal noteren. De leerling kan een picturale notatie uitvoeren.
- De leerling creëert door verschillende ideeën met elkaar te mixen.

Materiaal

Je hebt nodig voor overige klankbronnen :

Diverse voorwerpen die kunnen dienen als klankbron/instrument, passend bij de betekenisbouwsteen.

Je hebt nodig voor picturale notatie:

- Papier
- Tekenmateriaal

Bijzonderheden:

Je hebt nodig voor deze les:

- Diverse klankbronnen uit de natuur, voor elke leerling:
 - Een dennenappel met stokje
 - Twee stokken
 - Een aantal eikels/kastanjes
 - Een aantal bladeren
- Bijlage 1: notatiekaartjes herfst. Voor elke leerling eenmaal printen en (laten) uitknippen.

Verwerkingsvormen

Je kunt deze les koppelen aan een beeldende vorming les, waarbij je met de gebruikte materialen van deze muziekles een bosmandala maken. Zie voor inspiratie de video via SchoolTV: <https://schooltv.nl/video/een-bosmandala-maken-een-kunstwerk-van-vondsten-uit-het-bos/#q=herfst>

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
 - Wat doe jij in de herfst? [Naar het bos, in de plassen stampen, warme chocolademelk drinken, dieren kijken].
 - Welke geluiden kun je allemaal in de herfst horen? [Een trippelend vogeltje, wind door de bomen, ritselende bladeren, druppelende regen, een gravend konijn, fluitende vogels, eikels/kastanjes/beukenootjes die op de grond vallen].
 - Wat kun je in de herfst vinden waar je geluiden mee kunt maken? [Dennenappels, takjes, kastanjes, eikels, beukenootjes, bladeren].
2. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) muziekaspect of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.
3. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) werkwijze of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.

Onderzoeken en uitvoeren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen (bouwstenen) onderzoek of herhaal mondeling met de leerlingen de doelen, inhoud en de aandachtspunten.
2. Voer samen met de leerlingen de volgende warming-up uit:
Warming-up individueel. Verzamel samen met de leerlingen de benodigde materialen (een dennenappel met een stokje, twee stokken, een aantal eikels/kastanjes en een aantal bladeren). Zorg dat elke leerling al deze materialen tot zijn beschikking heeft. Laat de leerlingen individueel de materialen verkennen: welke geluiden kun je ermee maken? Laat de leerlingen ook volgens het principe van de onderzoeksbouwsteen 'Mixen' nieuwe ingrediënten toevoegen: wat gebeurt er als je de materialen met elkaar combineert, klinkt dat nog anders? Ze kunnen ook materialen uit het klaslokaal gebruiken om de geluiden weer een nieuwe impuls te geven (bijvoorbeeld de eikeltjes in een bekertje doen en ermee schudden, of de stokjes op de tafel tikken i.p.v. op elkaar).
3. Voer de volgende opdracht uit:
 - Elke leerling krijgt eenmaal een set picturale notatiekaartjes van bijlage 1. Zij gaan een kort klankspel componeren, door deze notatiekaartjes in een volgorde te leggen. Daarna voeren zij hun eigen volgorde uit, met de speelwijzen van de materialen die zij zelf hebben ontdekt.
 - De leerlingen kunnen ook de picturale notatie van een ander spelen, door ze voor elkaar bepaalde volgordes neer te laten leggen.
 - De leerlingen mogen ook zelf nieuwe geluiden toevoegen van andere materialen: iets uit het klaslokaal, daar een picturale notatie (tekening) van maken en deze tussen de bestaande kaartjes leggen.
 - Geef de leerlingen hiervoor 10 minuten de tijd.
 - Laat ze hun klankspel aan hun buurman of buurvrouw laten horen of laat een aantal leerlingen hun klankspel klassikaal presenteren.

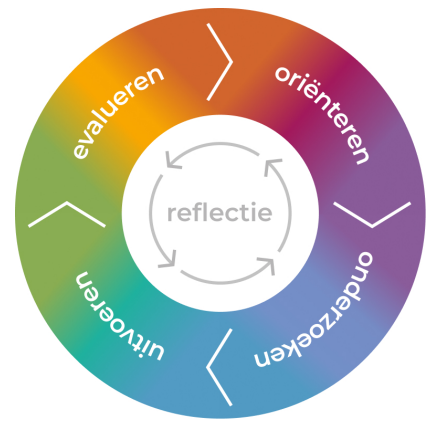
Evalueren

Bespreek na de uitvoering het werk na met behulp van de volgende vragen:

- ◆ Pasten de geluiden bij de herfst? Welke materialen uit het seizoen heb je allemaal gebruikt?
- ◆ Hoorde je herhaling in de muziek? Zo ja, waar dan?
Hoe vaak werd het herhaald? Hoe kon je dit horen?
- ◆ Welke voorwerpen heb je gehoord/gebruikt?
Op welke manieren werden de voorwerpen bespeeld?
Welke materialen vond je mooi klinken?
- ◆ Paste de notatie bij de muziek? Waarom wel/niet?
Welke tekeningen zijn er gebruikt om de muziek op te schrijven?
- ◆ Welke ingrediënten heb je van jezelf kunnen mixen?
Welke ingrediënten heb je van een klasgenoot kunnen mixen?

Spelen met lesfases en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.

Wisselen bouwstenen

Bij deze les kun je de bouwsteen muziekaspect of werkwijze wisselen. Suggesties hiervoor tref je hieronder aan. Let op: wissel je een bouwsteen dan wordt de tekst van de onderzoeksfase niet automatisch aangepast.

Werkwijze.

- Instrumenten 1: In plaats van diverse klankbronnen (herfstmaterialen) te gebruiken, kun je ook instrumenten selecteren die passen bij de klank van de herfstmaterialen.

